

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

14 listopada

№ 101.

Rok 1934.

TREŚĆ:

ROZPORZĄDZENIA MINISTRA:

Poz.: 916—Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1934 r. w sprawie regulaminu wyborów sołtysa i podsołtysa na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, pomorskiego, poznańskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego	2137
917—Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1934 r. w sprawie zawieszenia mocy obowiązującej warunku władania językiem polskim, jako warunku wybieralności do organów ustrojowych związków samorządowych na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, pomorskiego, poznańskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego	2148
918—Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1934 r. w sprawie regulaminu wyborczego do wydziałów powiatowych	2149

916.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 3 listopada 1934 r.

w sprawie regulaminu wyborów sołtysa i podsołtysa na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, pomorskiego, poznańskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Na podstawie art. 20 ust. (4) i art. 129 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294) zarządzam co następuje:

Postanowienia ogólne.

§ 1. (1) Przez artykuły, powołane w rozporządzeniu niniejszem bez bliższego określenia, należy rozumieć artykuły ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294). Przez paragrafy, powołane bez bliższego określenia, należy rozumieć paragrafy rozporządzenia niniejszego.

(2) Przy określaniu terminów wyborczych należy wliczać do okresu zarówno dzień zarządzenia wyborów, jak i zależny od niego ostatni dzień danej czynności wyborczej, podany w rozporządzeniu niniejszem.

(3) Przez określenie „gmina”, użyte w rozporządzeniu niniejszem, należy rozumieć gminę, powstałą na podstawie art. 103 ustawy; przez określenie „wójt” rozumieć należy dotychczasowego wójta w województwach: krakowskim, lwowskim, stanisławowskim i tarnopolskim — w województwie zaś pomorskim — dotychczasowego sołtysa, a w tych gromadach, które powstały jedynie z obszaru dworskiego, w zakresie czynności, przewidzianych w §§ 16 ust. (2) i (3) oraz 27 ust. (3), — dotychczasowego przełożonego tego obszaru. W województwie poznańskim przez określenie „wójt” rozumieć należy dotychczasowego wójta w zakresie czynności, przewidzianych w § 16 ust. (1), w zakresie zaś czynności, przewidzianych w §§ 11 ust. (2), 16 ust. (2) i (3) oraz 27 ust. (3), — dotychczasowego sołtysa, a w tych gromadach, które powstały jedynie z obszaru dworskiego, — dotychczasowego przełożonego tego obszaru. W braku tych organów czynności te wykonywają organa tymczasowe, powołane w myśl przepisów art. 20 ust. (5), art. 50, art. 55 ust. (2), art. 72 i art. 73 ustawy lub przepisów dotych-

czasowych. Każdy z wymienionych dotychczasowych organów (wójt, sołtys, przełożony obszaru dworskiego, bądź organ tymczasowy) spełnia poruczone mu czynności wyborcze na dotychczasowym obszarze urzędowania, wchodzącym w skład obszaru danej gromady.

§ 2. (1) Wybrany na sołtysa i podsołtysa może być każdy obywatel polski bez różnicy płci, który ukończył do dnia zarządzenia wyborów 30 lat, posiada w myśl art. 3 ustawy prawo bezpośredniego wybierania na terenie danej gromady oraz włada językiem polskim w słowie i piśmie.

(2) Warunek władania językiem polskim obowiązuje o tyle, a ile nie został zawieszony w drodze rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

§ 3. Sołtysa i podsołtysa wybierają na lat 3 radni gromadzcy, w gromadach zaś, nie posiadających rad gromadzkich, — zebranie gromadzkie. Prawo uczestnictwa w zebraniu gromadzkim określa art. 19 ust. (1) ustawy.

§ 4. (1) Wybory sołtysa i podsołtysa zarządza starosta powiatowy, któremu przysługuje ogólny nadzór nad przeprowadzeniem wyborów. Z tego tytułu starosta powiatowy korzysta analogicznie z uprawnień, określonych w art. 67 ustawy. Starosta powiatowy może poruczać wykonywanie nadzoru nad przeprowadzeniem wyborów na terenie gminy przewodniczącemu (zastępcy) oraz członkom (zastępcom) gminnej komisji wyborczej.

(2) W zarządzeniu wyborów starosta powiatowy podaje:

- a) przy wyborze sołtysa i podsołtysa przez radnych gromadzkich — dzień zarządzenia wyborów, nazwiska przewodniczącego gminnej komisji wyborczej oraz przewodniczącego; zebrania wyborczego, miejsce, lokal, dzień i godzinę zebrania wyborczego;
- b) przy wyborze sołtysa i podsołtysa przez zebranie gromadzkie — dzień zarządzenia wyborów, nazwisko przewodniczącego gminnej komisji wyborczej oraz lokal tejże komisji wyborczej (wzór Nr. 1).

(3) Wybory sołtysa i podsołtysa w gromadach, nie posiadających rad gromadzkich, nie mogą się odbywać w okresie pilnych robót polnych oraz w dniach uroczystych świąt.

§ 5. (1) Wybór sołtysa i podsołtysa przeprowadza się w jednym głosowaniu.

(2) Głosowanie odbywa się na zgłoszonych kandydatów. Zgłoszeni kandydaci są jednocześnie kandydatami na sołtysa i na podsołtysa.

(3) Zgłoszenie skutecznia się na piśmie lub ustnie do protokołu i może zawierać nazwiska powyżej dwóch kandydatów. W razie umieszczenia na zgłoszeniu trzech lub więcej kandydatów, kandydatury nadliczbowe, licząc w kolejności ich umieszczenia, skreśla się.

(4) Zgłoszenie powinno być podpisane własnoręcznie lub zgłoszone osobiście przez co najmniej:

- a) przy wyborze sołtysa i podsołtysa przez radnych gromadzkich — 3 radnych,
- b) przy wyborze sołtysa i podsołtysa przez zebranie gromadzkie — 10 wyborców.

(5) Każdy wyborca może podpisać lub zgłosić tylko jedno zgłoszenie. Zgłoszenie może podpisać lub zgłosić również i kandydat. W razie podpisania dwu lub więcej zgłoszeń przez jednego wyborcę, podpisy jego, umieszczone na wszystkich zgłoszeniach, są nieważne.

(6) Zgłoszenie powinno zawierać: imię, nazwisko, imiona rodziców, wiek i miejsce zamieszkania każdego kandydata.

(7) Każdy kandydat powinien oświadczyć, iż zgadza się na wystawienie jego kandydatury oraz że posiada prawo wybieralności. Uczynić to może bądź przez podpisanie deklaracji na piśmie, którą dołącza się do zgłoszenia, bądź przez oświadczenie ustne do protokołu.

§ 6. (1) Głosowanie jest jawne, na żądanie zaś 1/4 obecnych wyborców — tajne.

(2) Żądanie przeprowadzenia tajnego głosowania powinno być złożone na piśmie lub ustnie do protokołu i podpisane lub zgłoszone przez co najmniej 1/4 liczby obecnych na zebraniu wyborców. W przypadku zgłoszenia takiego żądania przewodniczący ogłasza zebraniem, że głosowanie odbędzie się tajnie, t. j. zapomocą kart do głosowania i kopert.

§ 7. (1) Karta do głosowania nie może być koloru oczywiście innego niż białe.

(2) Wyborca na karcie do głosowania wpisuje imię, nazwisko, ewentualnie imiona rodziców kandydata.

(3) Karta do głosowania powinna zawierać nazwisko tylko jednego kandydata. Jeżeli karta zawiera nazwiska dwóch lub więcej kandydatów, uwzględnia się jedynie jedno nazwisko, umieszczone na pierwszym miejscu karty do głosowania.

(4) Karta może być pisana lub odbita mechanicznie.

(5) Koperty do głosowania powinny być ostemplowane pieczęcią gminy, w braku zaś takiej pieczęci — pieczęcią starosty powiatowego i posiadać w danej gromadzie jeden kształt, kolor i gatunek papieru. Kopert dostarcza starosta powiatowy.

§ 8. (1) Nieważne są:

- a) karty koloru oczywiście innego niż białe,
- b) karty niewypełnione,
- c) karty wyraźnie nieczytelne lub nie wskazujące niewątpliwie na jednego z ważnie zgłoszonych kandydatów; wymienienie imienia kandydata jest niezbędne tylko wówczas, gdy zgłoszono więcej kandydatów tego samego nazwiska; w razie zgłoszenia dwóch lub więcej kandydatów tego samego nazwiska i imienia należy wymienić imiona rodziców; błędy i niedokładności pisowni nie powodują nieważności karty do głosowania, jeżeli tylko nie zachodzi wątpliwość co do tożsamości kandydata;

d) karty, włożone do kopert urzędownie nieostemplowanych. Z kilku znalezionych w kopercie prawidłowo wypełnionych i o jednakowej treści kart do głosowania należy uznać za ważną tylko jedną kartę. Jeżeli zaś w kopercie znaleziono dwie lub więcej kart do głosowania o różnej treści, należy wszystkie, znajdujące się w kopercie karty uznać za nieważne.

(2) Skreślenie nazwiska i dopisanie innego nie powoduje nieważności karty do głosowania.

§ 9. (1) Za wybranego na sołtysa uznaje się tego kandydata, który uzyskał największą liczbę ważnych głosów. Kandydata, który uzyskał z kolei największą liczbę ważnych głosów, uznaje się za wybranego na podsołtysa. W razie równości głosów rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego zebrania wyborczego (§ 11) lub komisji wyborczej (§ 15).

(2) W razie zgłoszenia ważnie jednego tylko kandydata, uznaje się go za wybranego na sołtysa. Wybór zaś podsołtysa przeprowadza się natychmiast w odrębnym głosowaniu.

(3) Gdyby wszystkie ważne głosy padły na jednego tylko kandydata, uznaje się go za wybranego na sołtysa. Wybór zaś podsołtysa przeprowadza się natychmiast w powtórnym głosowaniu na pozostałych ważnie zgłoszonych kandydatów. Głosowanie powtórne odbywa się na tych samych zasadach, jak i pierwsze. Za wybranego na podsołtysa uznaje się tego kandydata, który w powtórnym głosowaniu uzyskał największą liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego zebrania wyborczego (§ 11) lub komisji wyborczej (§ 15).

(4) W razie, gdy wpłynęło tylko jedno ważne zgłoszenie, zawierające nazwiska dwóch kandydatów — głosowanie nie odbywa się, a za wybranych uznaje się zgłoszonych kandydatów, przyczem za wybranego na sołtysa uznaje się kandydata, umieszczonego na pierwszym miejscu zgłoszenia, kandydata zaś, umieszczonego na drugim miejscu, uznaje się za wybranego na podsołtysa.

§ 10. (1) Przewodniczący zebrania wyborczego (§ 11) lub gromadzkiej komisji wyborczej (§ 15) czuwa nad zapewnieniem porządku w czasie wyborów zarówno w lokalu wyborczym, jak i przed tym lokalem. Przewodniczący może zarządzić usunięcie z lokalu wyborczego osób, które zakłócają spokój lub naruszają przepisy, zawarte w ust. (2), oraz może wydawać zarządzenia, zdążające do zapewnienia wyborcom dostępu do lokalu wyborczego i do urny wyborczej.

(2) W dniu głosowania nie wolno w lokalu wyborczym, w budynku, w którym się ten lokal znajduje, na ulicy i na placu przed wejściem do budynku w promieniu stu metrów wygłaszać przemówień do wyborców i w jakikolwiek inny sposób agitować.

(3) Starosta powiatowy, celem zapewnienia bezpieczeństwa i porządku w czasie wyborów, mo-

że zarządzić wyznaczenie przy lokalu wyborczym posterunku policyjnego.

Wybór sołtysa i podsołtysa przez radnych gromadzkich.

§ 11. (1) Wybory sołtysa i podsołtysa przeprowadza przewodniczący zebrania wyborczego, wyznaczony przez starostę powiatowego.

(2) Na polecenie starosty powiatowego w terminie przez niego wyznaczonym, nie później jednak aniżeli szóstego dnia od dnia zarządzenia wyborów, wójt doręcza przewodniczącemu zebrania wyborczego wykaz radnych gromadzkich w układzie alfabetycznym. Wykaz radnych sporządza i podpisuje wójt (wzór Nr. 2).

(3) Następnego dnia po otrzymaniu wykazu radnych przewodniczący zebrania wyborczego zwołuje zebranie wyborcze radnych gromadzkich w terminie oznaczonym w zarządzeniu wyborczym, podając cel, miejsce, lokal, dzień i godzinę zebrania. Zawiadomienie powinno być doręczone radnemu co najmniej na 3 dni przed terminem zebrania wyborczego (wzór Nr. 3).

(4) Do ważności wyborów sołtysa i podsołtysa konieczna jest obecność co najmniej połowy więcej jeden ustawowej liczby radnych gromadzkich. W braku wymaganej liczby radnych przewodniczący zebrania wyborczego zawiadamia starostę powiatowego o niedojszciu do skutku wyborów, starosta zaś powiatowy wyznacza ponowny, co najmniej 7-dniowy termin zebrania wyborczego. Przy następnym zebraniu wyborczym konieczna jest obecność takiej samej liczby radnych, jaka obowiązywała przy pierwszym zebraniu. W razie niedojszcia do skutku wyboru na powtórnym zebraniu wyborczym starosta powiatowy mianuje sołtysa po wysłuchaniu opinii wydziału powiatowego, przyczem stosuje się postanowienia ust. (5) art. 20 ustawy.

(5) Po stwierdzeniu obecności potrzebnej do wyborów liczby radnych i odczytaniu §§ 1 — 13, 24 ust. (5), 25 — 29 rozporządzenia niniejszego, przewodniczący zebrania wyborczego wzywa zebranych radnych do zgłoszenia kandydatów na sołtysa i podsołtysa, wyznaczając na ten cel co najmniej 15-minutowy okres czasu. Zgłoszenie powinno być uskutecznione w oznaczonym okresie czasu.

§ 12. (1) Po zgłoszeniu kandydatów przewodniczący bada, czy zgłoszenia były prawidłowe. Przewodniczący ma prawo wezwać wyborcę do potwierdzenia własnoręczności podpisu na zgłoszeniu oraz uznać za nieważne podpisy tych wyborców, którzy nie potwierdzą własnoręczności podpisu. W razie zauważenia istotnych braków lub wad, mogących spowodować unieważnienie zgłoszenia w całości lub unieważnienie poszczególnych kandydatur, przewodniczący wzywa zgłaszających wyborców do ich usunięcia, wymieniając wszystkie braki i wady i wyznaczając co najmniej 10-minutowy okres czasu na ich usunięcie. W przypadku nieusunięcia braków i wad w wyznaczonym okresie czasu przewodniczą-

cy stwierdza nieważność całego zgłoszenia lub nieważność poszczególnych kandydatów. Od tych decyzji niema odwołania. Ustalony wykaz ważnie zgłoszonych kandydatów przewodniczący ogłasza zebraniemu wyborcom.

(2) Do czasu ogłoszenia wyborcom ważnie zgłoszonych kandydatów, wyborca może wycofać swój udział w zgłoszeniu, zarówno na piśmie, jak i ustnie do protokołu przewodniczącego zebrania wyborczego.

§ 13. (1) Głosowanie odbywa się w sposób następujący: przewodniczący zebrania wyborczego odczytuje nazwiska radnych w porządku abecednym, radni w miarę wywołania nazwisk, podchodzą do stołu i:

- a) w głosowaniu jawnem — wymieniają imię i nazwisko, ewentualnie imiona rodziców, kandydata, na którego oddają głos, przewodniczący zaś wpisuje w wykazie przy nazwisku głosującego radnego nazwisko wymienionego przez niego kandydata;
- b) w głosowaniu tajnym — otrzymują od przewodniczącego kopertę, wkładają do niej kartę do głosowania i oddają przewodniczącemu, który wrzuca kopertę do urny wyborczej w obecności głosującego, poczem odnotowuje w wykazie radnych oddanie głosu.

(2) Głosowanie uznaje się za zakończone po oddaniu głosów przez wszystkich obecnych radnych, biorących udział w głosowaniu.

§ 14. (1) Po zamknięciu głosowania przewodniczący zebrania wyborczego ustala liczbę oddanych głosów. W tym celu:

- a) w przypadku głosowania jawnego przewodniczący ustala na podstawie notatek w wykazie radnych, ile każdy z kandydatów uzyskał ważnych głosów;
- b) w przypadku głosowania tajnego przewodniczący na podstawie notatek w wykazie radnych ustala liczbę głosujących radnych, następnie wyjmując z urny wyborczej kopertę, liczy je i porównywa liczbę ich z liczbą wyborców, którzy oddali głos według wykazu radnych. Jeżeli powyższe liczby nie są jednakowe, należy to zaznaczyć w protokole wyborczym, podając przyczyny, mogące ewentualnie wyjaśnić powyższą niezgodność. Następnie przewodniczący wyjmując z kopert karty do głosowania, bada ich ważność i ustala, ile każdy z kandydatów uzyskał ważnych głosów.

(2) Po ustaleniu, ile każdy z kandydatów uzyskał ważnych głosów, przewodniczący ustala, który z kandydatów został wybrany na sołtysa, a który na podsołtysa. Kogo należy uznać za wybranego — określa § 9 rozporządzenia niniejszego.

Wybór sołtysa i podsołtysa przez zebranie gromadzkie.

§ 15. (1) Dla każdej gminy i gromady tworzy się oddzielną komisję wyborczą.

(2) Komisję wyborczą tworzą: przewodniczący i dwóch członków.

(3) Przewodniczącemu gminnej i gromadzkiej komisji wyborczych mianuje starosta powiatowy, przy czym mianowanie przewodniczącego gromadzkiej komisji wyborczej następuje na wniosek gminnej komisji wyborczej, członków zaś powołuje przewodniczący. Członkami komisji wyborczych mogą być jedynie osoby, posiadające prawo wybierania na obszarze danej gminy. Warunek ten nie dotyczy przewodniczącego. Przewodniczący każdej komisji wyznacza jednego z członków komisji jako swego zastępcę. W braku któregośkolwiek z członków komisji przewodniczący (zastępca) może powołać na jego miejsce zastępcę z pośród osób, posiadających prawo wybierania na obszarze danej gminy. Od przyjęcia mandatu członka komisji nikt nie może się uchylić bez usprawiedliwionych przyczyn. Godność przewodniczącego (zastępcy) i członków (zastępców) komisji wyborczych jest honorowa. Mogą oni jedynie otrzymać zwrot kosztów przejazdu, o ile nie posiadają własnych środków lokomocji, przyczem wysokość kosztów przejazdu nie może przekraczać norm, ustalonych w danej miejscowości dla podwódt. Łączenie kandydatury na sołtysa i podsołtysa z godnością przewodniczącego lub członka komisji wyborczej oraz ich zastępców jest niedopuszczalne w tej samej gromadzie.

(4) Do powzięcia uchwał komisji wyborczej potrzebna jest obecność przewodniczącego (zastępcy) i dwóch członków (zastępców). Uchwały zapadają zwykłą większością głosów.

§ 16. (1) Na polecenie starosty powiatowego w terminie przez niego wyznaczonym, nie później jednak aniżeli 15-go dnia od dnia zarządzenia wyborów, wójt doręcza sporządzone i podpisane przez siebie spisy wyborców gromady przewodniczącemu gromadzkiej komisji wyborczej. Spisy wyborców sporządzane są w jednym egzemplarzu dla każdej gromady oddzielnie na podstawie rejestru mieszkańców oraz danych i materiałów, posiadanych w związku z prowadzeniem rejestru mieszkańców. Spisy wyborców powinny zawierać wszystkich posiadających prawo wybierania (§ 3). Spisy sporządzane są w układzie według miejscowości (osiedli) i numerów domów (wzór Nr. 4).

(2) W terminie, określonym w ust. (1), przewodniczący każdej komisji wyborczej powołuje członków komisji wyborczych, wójt zaś wyznacza dla gromadzkiej komisji lokal wyborczy.

(3) Wójt w ciągu następnych 3-ch dni, licząc od terminu, określonego w ust. (1), ogłasza na terenie gromady w sposób na miejscu praktykowany oraz przez wywieszenie obwieszczenia na przeciąg 3 dni przed lokalem urzędowym dotychczasowej gminy lub obszaru dworskiego, a w braku takiego loka-

lu przed mieszkaniem wójta lub położonego obszaru dworskiego — o zarządzeniu wyborów, podając wyznaczony lokal wyborczy, pełny skład gminnej komisji wyborczej, miejsce, dzień i godziny wyłożenia spisów wyborców i termin składania reklamacyj, treść § 17 ust. (2) i (3) rozporządzenia niniejszego, nazwisko przewodniczącego gromadzkiej komisji wyborczej i lokal tej komisji oraz miejsce, dzień i godzinę zebrania wyborczego (wzór Nr. 5).

(4) Okres czasu pomiędzy pierwszym dniem ogłoszenia (ust. 3), a dniem zebrania wyborczego nie może być krótszy aniżeli 7 dni. Dzień pierwszego ogłoszenia i dzień zebrania wyborczego nie wlicza się do powyższego okresu czasu.

§ 17. (1) Spisy wyborców powinny być wyłożone w lokalu gromadzkiej komisji wyborczej nazajutrz po pierwszym dniu ogłoszenia przez wójta o wyborach (§ 16 ust. (3)) na przeciąg 3 dni, najmniej przez 5 godzin dziennie. Trzydniowy okres czasu wyłożenia spisów nie może mieć przerw.

(2) W czasie wyłożenia spisów, każdy mieszkaniec gromady ma prawo przeglądać spisy wyborców i wносить do gromadzkiej komisji wyborczej uzasadnione reklamacje z żądaniem dodatkowego wpisania lub skreślenia ze spisów. Reklamacje z powodu pominięcia gromadzka komisja wyborcza załatwia możliwie bezzwłocznie, najpóźniej jednak w ciągu 2-ch dni po dniu wniesienia reklamacji i o decyzji zawiadamia reklamującego. W razie wniesienia reklamacji o skreślenie komisja wyborcza najpóźniej następnego dnia po wniesieniu reklamacji powinna zawiadomić o tem osobę, której umieszczenie w spisie wyborców zakwestjonowano, z pouczeniem, iż przysługuje jej prawo wniesienia swej obrony do komisji wyborczej na piśmie lub ustnie w ciągu następnego dnia po dniu ustnego lub pisemnego zawiadomienia.

(3) Reklamacje rozstrzyga dla całej gromady gromadzka komisja wyborcza i ustala ostatecznie spisy wyborców. Od tych decyzji niema odwołania.

§ 18. (1) W ciągu następnego dnia po drugim dniu ogłoszenia przez wójta o wyborach (§ 16 ust. (3)) wyborcy gromady mają prawo zgłaszania do przewodniczącego gromadzkiej komisji wyborczej kandydatów na sołtysa i podsołtysa, którzy przyjmują te zgłoszenia przez 6 godzin, a to od godziny 15 do 21-ej.

(2) Przewodniczący gromadzkiej komisji wyborczej ma prawo wzywać wyborców, którzy podpisali zgłoszenie, i badać własnoręczność ich podpisów oraz uznać za nieważne podpisy tych, którzy nie stawili się na wezwanie w odpowiednio wyznaczonym terminie.

(3) Wyborca ma prawo cofnąć swój udział w zgłoszeniu, złożonem zarówno na piśmie, jak i ustnie do protokołu najpóźniej tego dnia, w którym mogą być zgłaszane kandydaty (ust. (1)).

(4) Za pełnomocnika grupy wyborców, upoważnionego do porozumiewania się z komisją wyborczą w sprawie zgłoszenia kandydaty, uważa się osobę, podpisaną na pierwszym miejscu zgłoszenia lub wy-

mienioną na pierwszym miejscu w protokole zgłoszenia, o ile przy zgłoszeniu nie wskazano wyraźnie innej osoby.

§ 19. (1) Przewodniczący gromadzkiej komisji wyborczej bada, czy zgłoszenia odpowiadają przepisom obowiązującym. W tym celu może zwracać się o pomoc do organów gminnych lub policji. W przypadku stwierdzenia braków lub wad, mogących spowodować unieważnienie całego zgłoszenia lub unieważnienie poszczególnych kandydaty, przewodniczący wzywa pełnomocnika najpóźniej drugiego dnia po dniu, przeznaczonym do zgłoszenia kandydaty, do usunięcia tych braków lub wad, wymieniając, jakie braki lub wady zawiera zgłoszenie. W przypadku nieusunięcia przez pełnomocnika braków lub wad najpóźniej następnego dnia po dniu wezwania komisja wyborcza stwierdza nieważność zgłoszenia w całości, albo nieważność kandydaty, co do których przewodniczący stwierdził braki lub wady. Powyższe decyzje komisji wyborczej powinny być ujęte w formie protokołu. Od tych decyzji niema odwołania.

(2) Zmiana kandydaty lub dopisanie nowej już po podpisaniu zgłoszenia są niedopuszczalne i powodują nieważność zmienionej lub dopisanej kandydaty. O nieważności decyduje komisja wyborcza. Od tej decyzji niema odwołania.

(3) Po zbadaniu zgłoszeń gromadzka komisja wyborcza ustala wykaz ważnie zgłoszonych kandydatów na sołtysa i podsołtysa i podaje do powszechnej wiadomości przez wywieszenie wykazu w lokalu gromadzkiej komisji wyborczej najpóźniej na trzy dni przed dniem zebrania wyborczego.

§ 20. (1) Głosowanie odbywa się na zebraniu wyborczem. Przed przystąpieniem do głosowania przewodniczący gromadzkiej komisji wyborczej, po odczytaniu wyborcom §§ 1 — 10, 15 — 21, 24 ust. (5), 25 — 29, ogłasza zebranych ważnie zgłoszone kandydaty na sołtysa i podsołtysa.

(2) Przed przystąpieniem do głosowania tajnego gromadzka komisja wyborcza sprawdza, czy urna wyborcza jest próżna, poczem urnę zamyka. Od tej chwili aż do ukończenia głosowania urny otwierać nie wolno.

(3) Głosowanie odbywa się w sposób następujący: wyborcy podchodzą kolejno do stołu, przy którym urzęduje komisja wyborcza i wymieniają swoje miejsce zamieszkania, numer domu, imię i nazwisko, przewodniczący zaś komisji sprawdza, czy w spisie wyborców figuruje dany wyborca. Wyborca, nie umieszczony w spisie wyborców, nie ma prawa głosu.

(4) Przewodniczący (zastępca) oraz każdy członek komisji wyborczej (zastępca) ma prawo zakwestjonować tożsamość osoby wyborcy. Uczynić to jednak mogą, dopóki wyborca nie oddał głosu. Wyborca, nie posiadający dokumentów, uznanych przez komisję za wystarczające, może powołać się na świadectwo 2 wiarogodnych świadków, znanych komisji. Decyzja w sprawie tożsamości osoby wyborcy należy do komisji wyborczej. Od tej decyzji niema odwołania.

(5) Po odszukaniu wyborcy w spisie wyborców przewodniczący lub wyznaczony przez niego członek komisji wyborczej odnotowuje w spisie oddanie głosu, a wyborca:

- a) w przypadku głosowania jawnego — wymienia imię i nazwisko, ewentualnie imiona rodziców tego z pośród ważnie zgłoszonych kandydatów, na którego oddaje głos; w miarę oddawania głosów jeden z członków komisji wyborczej notuje na karcie obliczenia głosy, ważnie oddane na poszczególnych kandydatów;
- b) w przypadku głosowania tajnego — otrzymawszy od przewodniczącego komisji wyborczej kopertę, wkłada do niej kartę do głosowania i oddaje ją przewodniczącemu, który wrzuca kopertę do urny wyborczej w obecności wyborcy.

§ 21. (1) Głosowania nie wolno zamykać przed upływem co najmniej 5-ciu godzin. Wcześniejsze zamknięcie głosowania jest dopuszczalne jedynie w przypadku, gdy wszyscy uprawnieni wyborcy oddali głos. Po upływie tego czasu, gdy już nikt z obecnych nie zgłasza się z oddaniem głosu, przewodniczący komisji wyborczej zapytuje zebranych, czy wszyscy już głosowali i uprzedza, iż głosowanie zostaje zamknięte, poczem w braku zgłaszających się zamyka głosowanie.

(2) Głosowania przerywać nie wolno. Jeżeli wskutek nieprzewidzianego wypadku czynności wyborcze były uniemożliwione, komisja wyborcza może odroczyć głosowanie do dnia następnego. Zarządzenie takie powinno być natychmiast ogłoszone publicznie w sposób przyjęty w danej miejscowości.

(3) W razie przerwania głosowania komisja wyborcza opieczętuje akta i urnę wyborczą i odda je na przechowanie przewodniczącemu pod jego osobistą odpowiedzialnością. Po ponownym podjęciu głosowania należy protokółarnie stwierdzić, czy pieczęcie były nienaruszone.

§ 22. (1) Zaraz po zamknięciu głosowania komisja wyborcza ustala liczbę oddanych głosów. W tym celu:

- a) w przypadku głosowania jawnego — przewodniczący komisji wyborczej na podstawie notatek w spisie wyborców ustala, ilu wyborców głosowało, jeden zaś z członków komisji wyborczej na podstawie prowadzonej przez siebie karty obliczenia ustala, ile głosów padło na poszczególnych kandydatów;
- b) w przypadku głosowania tajnego — przewodniczący komisji wyborczej wyjmując z urny wyborczej kopertę, liczy je i porównywa liczbę ich z liczbą wyborców, którzy oddali głos według spisu wyborców. Jeżeli powyższe liczby nie są jednakowe, należy to zaznaczyć w protokole wyborczym, podając przyczyny, mogące ewentualnie wyjaśnić powyższą niezgodność. Następnie przewodniczący wyjmując z kopert karty do głoso-

wania i odczytuje ich treść, dwaj zaś członkowie komisji wyborczej wpisują do dwóch kart obliczenia głosy, oddane ważnie na poszczególnych kandydatów. W trakcie odczytywania karty do głosowania przewodniczący bada jej ważność. O nieważności karty do głosowania decyduje komisja wyborcza. Od tych decyzji niema odwołania.

(2) Po ustaleniu, ile każdy z kandydatów uzyskał ważnie oddanych głosów, komisja wyborcza stwierdza, który z kandydatów został wybrany na sołtysa, a który na podsołtysa. Kogo należy uznać za wybranego — określa § 9 rozporządzenia niniejszego.

Wybory uzupełniające.

§ 23. (1) Jeżeli w okresie kadencji mandat sołtysa lub podsołtysa z jakichkolwiek powodów zostanie opróżniony, starosta powiatowy zarządza wybory uzupełniające.

(2) Przy wyborach uzupełniających stosuje się analogiczne postanowienia rozporządzenia niniejszego, stosowane przy wyborach głównych z tym zastrzeżeniem, że wyborcy zgłaszają kandydatów tylko na sołtysa lub tylko na podsołtysa.

(3) Za wybranego uznaje się tego z ważnie zgłoszonych kandydatów, który uzyskał największą ilość ważnych głosów. W razie równości głosów rozstrzyga los, wyciągnięty przez przewodniczącego zebrania wyborczego (§ 11) lub komisji wyborczej (§ 15).

(4) W razie zgłoszenia ważnie jednego tylko kandydata głosowanie nie odbywa się, a za wybranego uznaje się zgłoszonego kandydata.

Protokół wyborczy i ogłoszenie wyniku wyborów.

§ 24. (1) Po ustaleniu wyniku wyborów przewodniczący zebrania wyborczego lub gromadzkiej komisji wyborczej sporządza protokół wyborczy w dwóch egzemplarzach, który powinien zawierać: datę, czas trwania (początek i koniec) oraz miejsce wyborów, nazwisko przewodniczącego zebrania wyborczego lub skład gromadzkiej komisji wyborczej, czy głosowanie było jawne, czy tajne, liczbę uprawnionych do głosowania, liczbę głosujących według wykazu wyborców, bądź według wyjętych z urny kopert z wyjaśnieniem ewentualnej niezgodności powyższych liczb, wykaz ważnie zgłoszonych kandydatów, wykaz kandydatów unieważnionych z podaniem powodów unieważnienia, liczby ważnie oddanych głosów na poszczególnych kandydatów, liczbę głosów unieważnionych z podaniem powodów unieważnienia, imię i nazwisko, wiek i miejsce zamieszkania wybranych na sołtysa i na podsołtysa (wzór Nr. 6).

(2) Protokół podpisuje przewodniczący zebrania wyborczego lub przewodniczący i obecni członkowie komisji wyborczej.

(3) Do protokołu dołącza się zgłoszenia kandydatów, wykaz wyborców, karty do głosowania (ważne i unieważnione) oraz karty obliczenia.

(4) Akta wyborcze wraz z dwoma egzemplarzami protokołu przewodniczący zebrania wyborczego lub przewodniczący gromadzkiej komisji wyborczej dostarcza bezzwłocznie po wyborach przewodniczącemu gminnej komisji wyborczej, który jeden egzemplarz protokołu wyborczego przesyła natychmiast staroście powiatowemu.

(5) Niezwłocznie po sporządzeniu protokołu przewodniczący zebrania wyborczego lub gromadzkiej komisji wyborczej ogłasza zebrany wynik wyborów w sposób na miejscu praktykowany.

Protesty wyborcze i unieważnienie wyborów.

§ 25. Wybory są nieważne:

- a) jeżeli zostanie stwierdzone, że przy wyborach dopuszczono się przekupstw, fałszu lub jakiegokolwiek podstępu, a popełnione przestępstwa mogły wpłynąć na wynik wyborów;
- b) jeżeli wybory przeprowadzone zostały niezgodnie z przepisami rozporządzenia niniejszego, a popełnione uchybienia mogły wpłynąć na wynik wyborów.

§ 26. (1) W ciągu 3 dni po dniu ogłoszenia wyniku wyborów w gromadach, posiadających rady gromadzkie — trzech radnych gromadzkich, w gromadach zaś, nie posiadających rad gromadzkich — dziesięciu wyborców ma prawo wnieść na piśmie uzasadniony protest przeciwko wyborom z żądaniem unieważnienia wyborów w całości, albo wyboru poszczególnych osób.

(2) Protesty wnosi się na ręce przewodniczącego gminnej komisji wyborczej, który w terminie 3 dniowym powinien je przesłać z wyjaśnieniami i aktami wyborczymi do starosty powiatowego.

(3) Decyzje, od których w myśl rozporządzenia niniejszego niema odwołania, mogą być zaskarżone jedynie łącznie z protestem wyborczym.

§ 27. (1) O nieważności wyborów w całości lub części, z urzędu lub na skutek protestu orzeka starosta powiatowy, stosując postanowienia, zawarte w art. 31 ustawy, na terenie zaś województw pomorskiego i poznańskiego — zawarte w art. 97 ustawy.

(2) W razie unieważnienia wyborów starosta powiatowy w ciągu 14 dni, licząc od dnia unieważnienia, zarządza nowe wybory całkowite bądź uzupełniające.

(3) W razie niewniesienia protestu przeciwko wyborom w przepisany termin gminna komisja wyborcza przekazuje wszystkie akta wyborcze wójtowi do przechowania w archiwum. Po uprawomocnieniu się aktu wyborczego władza mianująca przewodniczących komisji wyborczych rozwiązuje je.

Postanowienia przejściowe.

§ 28. Przy pierwszych wyborach sołtysów i podsołtysów czynności gminnej komisji wyborczej spełnia ta gminna komisja wyborcza, która była powołana do wyborów radnych gromadzkich.

Postanowienia końcowe.

§ 29. (1) Koszty wyborów ponosi powiatowy związek samorządowy. Dotychczasowa gmina obowiązana jest dostarczyć komisjom wyborczym lokali wraz z potrzebnym urządzeniem.

(2) Komisje wyborcze mogą korzystać z pomocy funkcjonariuszów dotychczasowej gminy przy wykonywaniu wszelkich czynności wyborczych.

(3) Podania i świadectwa w sprawach wyborczych są wolne od opłat stemplowych oraz opłat administracyjnych związków samorządowych.

(4) Za podstawę do sporządzenia spisów wyborców dla pierwszych wyborów służy ewidencja ludności, prowadzona przez dotychczasowe gminy, a na terenie województwa poznańskiego — przez dotychczasowych wójtów.

§ 30. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze województw: krakowskiego, lwowskiego, pomorskiego, poznańskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Minister Spraw Wewnętrznych:

Marjan Zyndram-Kościałkowski

STAROSTA POWIATOWY

w .....

Nr. ....

dnia ..... 193.....r.

Załączniki do rozp. Min. Spraw Wewn.
z dn. 3 listopada 1934 r. (poz. 916).Wzór Nr. 1
do § 4.Do
Pana Wójta (Sołtysa)

w .....

Na podstawie § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 916) zarządza się wybory sołtysa i podsołtysa w gromadzie w..... Dniem zarządzenia wyborów jest dzień.....193.....r.

Przewodniczącym gminnej komisji wyborczej jest.....

Przewodniczącym zebrania wyborczego jest .....

Lokalem gminnej komisji wyborczej jest lokal .....

Zebranie wyborcze radnych gromadzkich odbędzie się w dniu .....
o godzinie..... w.....

Starosta Powiatowy

U w a g a: przy wypełnianiu niepotrzebne skreślić.

Wzór Nr. 2
do § 11 ust. (2).

WYKAZ RADNYCH GROMADZKICH

w gromadzie w .....

L. p.	Nazwisko	Imię	Odniesienie oddania głosu	Nazwisko kandydata, na którego oddał głos

.....dnia.....193..... r.

Wójt (Sołtys)

Przewodniczący Zebrania

Wyborczego w .....

dnia ..... 193...r.

Wzór Nr. 3
do § 11 ust. (3).

ZAWIADOMIENIE O WYBORACH.

Na podstawie § 11 ust. (3) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 916) i zarządzenia Starosty Powiatowego w ..... z dnia .....193...r. Nr..... zawiadamiam, iż zebranie wyborcze radnych gromadzkich celem dokonania wyboru sołtysa i podsołtysa odbędzie się w..... w lokalu ..... w dniu ..... 193... r. o godzinie.....

Przewodniczący Zebrania Wyborczego

.....

Powyższe przyjąłem do wiadomości:

Nazwisko i imię radnego	Data powiadomienia	Podpis

SPIS WYBORCÓW

uprawnionych do głosowania przy wyborach sołtysa i podsołtysa w gromadzie .....

L. p.	Miejscowość (osiedle)	Nazwa ulicy Nr. domu	Nazwisko	Imię	Data urodzenia (rok, miesiąc, dzień)	Od kiedy zamieszku- je w gro- madzie	Stwierdzenie oddania głosu przy głosowaniu na			Uwagi oraz specjalny tytuł zapisu do spisu wyborców
							sołtysa i podsoł- tysa	sołtysa	podsołtysa	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

..... dnia ..... 193..... r.

Wójt (Sołtys)
.....

Wzór Nr. 5

do § 16 ust. (3).

Ogłoszenie o wyborach.

Na podstawie § 16 ust. (3) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 916) i zarządzenia Starosty powiatowego w . . . z dn. . . 193 . . . r. Nr. . . . podaję do powszechnej wiadomości, iż zebranie wyborcze, mające dokonać wyboru sołtysa i podsołtysa w gromadzie . . . . . , odbędzie się w . . . . . dnia . . . . . 193 . . . r. o godzinie . . . . .

Dniem zarządzenia wyborów jest dzień . . . . .

Skład Gminnej Komisji Wyborczej: Przewodniczący . . . . .

Członkowie: . . . . .

Lokalem Gminnej Komisji Wyborczej jest lokal . . . . .

Przewodniczącym Gromadzkiej Komisji Wyborczej jest . . . . .

Lokalem Gromadzkiej Komisji Wyborczej jest lokal . . . . .

Spisy wyborców, uprawnionych do głosowania, wyłożone są w lokalu Gromadzkiej Komisji Wyborczej w . . . . . począwszy od dnia . . . . . do dnia . . . . . w godzinach od . . . . . do . . . . .

W czasie wyłożenia spisów każdy mieszkaniec gromady ma prawo przeglądać spisy wyborców i wносить do Gromadzkiej Komisji Wyborczej udokumentowane reklamacje z żądaniem dodatkowego wpisanania lub skreślenia ze spisów. Reklamacje z powodu pominięcia Gromadzka Komisja Wyborcza załatwia możliwie bezzwłocznie, najpóźniej jednak w ciągu 2-ch dni po dniu wniesienia reklamacji i o decyzji zawiadamia reklamującego. W razie wniesienia reklamacji o skreślenie Komisja Wyborcza najpóźniej następnego dnia po wniesieniu reklamacji powinna zawiadomić o tem osobę, której umieszczenie w spisie wyborców zakwestjonowano, z pouczeniem, iż przysługuje jej prawo wniesienia swej obrony do Komisji Wyborczej na piśmie lub ustnie w ciągu następnego dnia po dniu ustnego lub pisemnego zawiadomienia.

Reklamacje rozstrzyga dla całej gromady Gromadzka Komisja Wyborcza i ustala ostatecznie spisy wyborców. Od tych decyzji niema odwołania.

. . . . . dnia . . . . . 193 . . . r.

Wójt (Sołtys)

Wzór Nr. 6

do § 24 ust. (1).

Protokół wyborczy.

Dnia . . . . . 193 . . . r. w . . . . . gm. . . . . pow. . . . . odbyły się wybory sołtysa i podsołtysa.

Czas trwania wyborów: od godz. . . . . do godz. . . . . z przerwami od godz. . . . . do godz. . . . .

Przewodniczący zebrania wyborczego: . . . . .

Skład gromadzkiej komisji wyborczej: przewodniczący . . . . .

członkowie

Liczba uprawnionych do głosowania wyborców: . . . . .

Liczba obecnych radnych gromadzkich: . . . . . Przewodniczący zebrania wyborczego stwierdził, iż liczba obecnych radnych jest (nie jest) wystarczająca do przeprowadzenia wyborów. Przewodniczący zebrania wyborczego wyznaczył . . . . . minutowy okres czasu na zgłaszanie kandydatów.

Zgłoszeni kandydaci:

. . . . .

Unieważnione kandydatury z podaniem powodów unieważnienia:

. . . . .

Za ważne zgłoszonych kandydatów uznano:

. . . . .

Ponieważ ważne zgłoszono tylko dwóch kandydatów, przeto uznano ich za wybranych, a mianowicie: . . . . . na sołtysa, ... na podsołtysa.

Przed przystąpieniem do głosowania sprawdzono, iż urna wyborcza jest próżna, poczem urnę zamknięto i opieczętowano. Przewodniczący ogłosił ważne zgłoszone kandydatury. Głosowanie było jawne (tajne. Za tajnym głosowaniem wypowiedziało się . . . . . wyborców z pośród . . . . . obecnych na zebraniu).

Wynik głosowania:

Liczba głosujących wyborców według wykazu wyborców: x x x x x

Liczba głosujących wyborców według oddanych kopert: x x x x x

Niezgodność powyższych liczb tłumaczy się tem, że . x x x x x x x x x x

Liczba głosów unieważnionych: . . . Powody unieważnienia: x x x x x x x x

x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

Liczba głosów ważnych, oddanych na poszczególnych kandydatów:

x x x x x otrzymał x x x x x głosów, . x x x x x otrzymał x x x x x głosów
i t. d.

Ponieważ wszystkie ważne głosy padły na jednego tylko kandydata . . . „
przeło uznano go za wybranego na sołtysa i zarządzono głosowanie powtórne na pozostałych ważnie
zgłoszonych kandydatów. W powtórnym głosowaniu . . . x x x x x . . . x x x
otrzymał . . . x x x x x głosów, . . . x x x x x otrzymał . . . x x x x x głosów i t. d.

Za wybranego na podsołtysa uznano x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

Ponieważ . . . x x x x x otrzymał największą liczbę ważnych głosów, uznano go za wybra-
nego na sołtysa, a . . . x x x x x x x x . . . za wybranego na podsołtysa, jako posiadającego zkolei
największą liczbę głosów.

Wynik wyborów został należycie ogłoszony.

Przewodniczący zebrania wyborczego (komisji wyborczej):

x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

Członkowie komisji wyborczej x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x x

U w a g a: przy wypełnianiu wzoru niepotrzebne skreślić.

917.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW
WEWNĘTRZNYCH

z dnia 3 listopada 1934 r.

w sprawie zawieszenia mocy obowiązującej warunku
władania językiem polskim, jako warunku wybieral-
ności do organów ustrojowych związków samorzą-
dowych na obszarze województw: krakowskiego,
lwowskiego, pomorskiego, poznańskiego, stanisła-
wowskiego i tarnopolskiego.

Na podstawie art. 4 ust. (3) i art. 20 ust. (2)
ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie
ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35,
poz. 294) zarządzam co następuje:

§ 1. Moc obowiązującą postanowień o obo-
wiązku władania językiem polskim w piśmie, jako
warunku wybieralności na sołtysów i podsołtysów,
zawartych w art. 4 ust. (2) i art. 20 ust. (2) ustawy
z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju
samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35,

poz. 294), zawieszam na okres jednej kadencji na
obszarze powiatów: bobreckiego, borszczowskiego,
brodzkiego, brzeżańskiego, buczackiego, czortkow-
skiego, dobromilskiego, dolińskiego, drohobyckiego,
gródeckiego, horodeńskiego, jaworowskiego, kału-
skiego, kamioneckiego, kołomyjskiego, kopyczyniec-
kiego, kosowskiego, lubaczowskiego, lwowskiego,
liskiego, nadwórniańskiego, podhajeckiego, przemy-
skiego, przemysłańskiego, radziechowskiego, raw-
skiego, rohatyńskiego, rudeckiego, samborskiego, sa-
nockiego, skałackiego, sokalskiego, stanisławowskie-
go, stryjskiego, śniatyńskiego, tarnopolskiego, tłu-
mackiego, trembowelskiego, turczańskiego, zalesz-
czyckiego, zbaraskiego, zborowskiego, złoczowskie-
go, żółkiewskiego i żydaczowskiego.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w ży-
cie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych:

Marjan Zyndram-Kościalkowski